

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: „Körjárat” a régi Pesten

Forrás: .....

Világ

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

”185”

Személy

Helyszám

„Körjárat” a régi Pesten

1925. 3. 12.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

A szabadságharc után készült az a régi leírás, amely most a kezünkbe jutott. Idegenek számára készült a *Budapesti Vezér*, amelyből ezúttal főképp a gazdasági vonatkozású részleteket közölük. Utlevélkényszer volt akkor a vidéki magyar számára is. Már a gőzhajón, illetve a vasúton, vagy a vámháznál elszedték a passzusát és a rendőrségi főhivatalban (*Feldunasor, Wodiáner-ház*), „tartózkodási jegyet” kapott. Elutazáskor is jelentkeznie kellett és akkor visszakapta utlevelét egy *Passierschein*-nel, amelynek átadása nélkül el nem hagyhatta Pestet.

Pesti és budai fogadók

Szó szerint érdemes végigböngészni azt, amit a hetven éves cicerone a pesti vendéglőkről és szállodákról mesél. Azzal kezd, hogy „célszerű azon vendéglőbe szállani, melynek vidékén legtöbb teendők van”, — majd így folytatja:

„Ugyanazért ha valakinek legtöbb dolga van a lóvásártéren s vidékén, szálljon a *Mátyás király* című vendéglőbe, (keresési-ut s őszutca szeglete). Ha az ország-uton, megyeház, postahivatal, muzeum körül lesz leginkább elfoglalva, vagy nemzeti színházunkat gyakran óhajtaná meglátogatni, szálljon a *Fehér hattyu* (keresési ut, a nemzeti színházzal szemközt) vagy az *Arany sas* (ujvilág utca) című vendéglőkbe; Ha teendői a József- vagy Ferenc külvárosokra szorítkoznak, keresse fel a *Két pisztoly* (ország ut s József-utca szeglete, a nemzeti muzeum mellett) vagy a *Két orosz lány* (széna-tér (ma Calvin tér) soroksári-ut szeglete) című vendéglőket.

A vácsi-, kis- és nagyhid-utcában, városház-téren, aldunasoron, honnan az alvidékre utazó gőzösök indulnak, lakni óhajtok, menjenek a *Nádor* (vácsi utca); *Vadászkürt* (kishid utca); *Angol királynő* (nagyhid utca szeglete a Duna mellett); *Fehér hajó* (szervita tér)-vendéglőkbe.

A német színház, József-ujtér körül ügyködők keressék fel a *Magyar király* (német színház tér) című vendéglőt.

Kik a felvidékre utazó gőzösök kikötő helyéhez a világhírű *lánchidhoz* közel akarnak lenni, szálljanak *Duchange* vagy *Emmerling* nagyhirű s pompás vendéglőbe, az *Európa* vagyis *István főherceghez*.

A Széchenyi liget, újépület, Lipót külváros új, szebb részét gyakrabban látni kívánók keressék fel a *Tigris* vendéglőt (szél-utca). A vácsi-ut, vasut, a cukor, Valero-féle selyemgyár, s gőzmalom körül szállásolni akarók menjenek *Páris városa* című új és csinos vendéglőbe (vácsi-ut).

Budai vendéglők közül megemlítendők a *Fortuna* (a várban, Fórtuna-utca); a *Híd* (dunaparton, a volt fahid helyével szemközt (s a *Hét választó fejedelem*-hez címzett vendéglők (a *Tábornok*)). Az említett vendéglők tulajdonosai többnyire tartanak lovakat s kocsit, miket a vendégeknek, a város területbeni használatra, mérsékelt díj mellett, készségesen átengednek.”

Érdekes látnivalók

Most következik a pesti „körjárat”.

„Kezdjük sétánkat — mondja a *Budapesti Vezér* — a Lipót-külvárosban, hol megtekintendők tartjuk:

1. az Újépület melletti sétatér, mely alkotójáról Széchenyi-ligetnek neveztetik. E hely kellemes s egyetlen közel-sétája a fővárosi közönségnek, s azért gyűlpontja az elegáns világnak, mely tömegestül tódul ide — (később már csak „szógaló s baka” járt ki) — a nyári meleg enyhültével, a nap esti óráiban s fagyaltoz a csinos kioszka előtt hallgatja a zenét, cseveg, sétál, vagy elmélkedik stb.

E sétatér előtt pompás házsor nyúlik el, kitünő, jobbról, az *Oszwald-ház*, hol jelenleg a 3-ik hadtest rendőri osztálya (a spiónok főfészke) működik, s balról *Steingassner* diszes kávéháza, hol cigányzene, kávé s fagyalt mellett, női körök is rendeztetnek.

2. Az Újépület, József császár által építtetett roppant katonai laktanya.

3. A részvényekre alapított s nemcsak az

osztrák birodalomban, sőt német országban is legnevezetesebb *hengermalom*, mely az 1850-dik évi őszön, nagyobbrészt leégett ugyan, de azóta már felépítetett s évenként 100.000 mérő tisztabuzánál is többet őröl. Vasöntődéje nagyszerű, több cikket készített a lánchidhoz is.

4. A *Steiner* és Társa bécsi kereskedő ház által építtet cukorgyár.

5. A *vasúti indóház*, melynek, s a hozzátartozó nagyszámu épületeknek megtekintése a vidékiek előtt kényelmes látványt nyújtand.

6. A vácsi sorompó melletti *temető* s ezen innen mindjárt *Seiler-sörháza*, hol szakértők állítása szerint, egész Pesten legjobb söröt ihatni.

Innen a marokkói uccán bemehetünk az óriási új tere; hol ezelőtt sok vásárbódé s az ideiglenes német színház állott. Innen ismét az *Almayházon* keresztül a csinos *Józseftérre*, melynek közepére *Mátyás király* szobrának állítását tervezték egykoron. Azután a fürdőutcán, vagy a

Tüköri-házon keresztül haladva, megtekinthetjük a *Nemzeti* (a Nemzeti Kaszinó a későbbi Dorottya uccából költözött a Hatvani (Kossuth Lajos) uccába) s *Kereskedelmi Kaszinót*, melynek elveit részvényes tag által bevezetve 8 nap élvezhetjük. A casino földszinti éttermében villásregeglit véve magunkhoz, szemléljük meg a rettenetes drága *Diana-fürdőt* is, de csak kívülről, a 10 év készitette világhírű lánchidat, melyen gyalog 1 p. krt. fizetve menjünk át s bámuljunk az emberi ész roppant teremtő erejét.

Részint ide s tova tekintés, részint társalgás között észere sem veendjük, hogy Budára értünk; s ha már egyszer itt vagyunk, ne menjünk vissza ugyanazon az uton, hanem ránduljunk föl a Gellérthegy ormára, tekintsük meg a csillagvizsgáló-tornyot, mert azon élvezetet, melyet az inpeni kilátás nyújt, halálos vétek lenne elmulasztani.

Lejövén a Gellérthegyről, tövében, a Rudasfürdő mellett álló csónakok egyikén átrándulunk Pestre, kiszállunk, csaknem a piaristák épülete előtt, megtekintjük a városház-tér, felfelé megyünk a vácsi-utcán, hol délfelé a *nobelvilág* mutogatja magát. Szemügyre vesszük még a német színház-tér, s a „Páris városához” címzett étteremben ebédelünk.

Ebédután fekete kávéra megyünk valamely kávéházba, aztán végigsétálunk az uri utcán, megtekinthetjük az Akadémia könyvtárát. Innen az Úveg- s Kigyó-utcán kijövén ismét a Városház-térre, felmegyünk a toronyba s éldégeljük azon gyönyörű látványt, melyet Pest egész kiterjedése innen tekintve nyújt. Ekkor befordulunk a Rózsa- és Sebesyén-tér felé, s megnézvén az egyetemi könyvtárt, megtekinthetjük a gyönyörű *Károlyi-palotát*, hol b. *Jellasics* bán, később *Haynau* t. sz. nagy volt szállásolva, — pompás kertével. Ezután eballagunk a Hatvani utcán, a posta előtt, a Nemzeti Színházba s ezzel befejeztük első napi fárasztó, de élvezetes sétánkat, s bizonyára jó izüt alszunk utlána.